

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński (przewodniczący)

SSN Waldemar Płóciennik (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **J. N.**

skazanego z art. 244 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 4 kwietnia 2024 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Radziejowie

z dnia 22 maja 2023 r., sygn. akt II K 104/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę w przekazuje do rozpoznania
Sądowi Rejonowemu w Radziejowie.**

Waldemar Płóciennik

Marek Pietruszyński

Andrzej Stępka

[PGW]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 maja 2023 r., sygn. akt II K 104/23, Sąd Rejonowy w Radziejowie:

1. uznał J. N. za winnego tego, że „w dniu 1 lutego 2023 r. w miejscowości N., gminie B., pow. R., woj. [...], kierował pojazdem mechanicznym marki [...] [...] po drodze publicznej, pomimo sądowego zakazu kierowania wszelkimi pojazdami mechanicznymi orzeczonego na okres 6 miesięcy prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze sygn. akt II W 257/22 obowiązującego w okresie czasu od 21.11.2022 roku do 21.05.2023 roku r.”, tj. występkę z art. 244 k.k. i za to na podstawie tego przepisu, przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k. wymierzył mu karę grzywny w liczbie 200 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 10 złotych;
2. na podstawie art. 42 § 1a pkt 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat;
3. wymierzył oskarżonemu 200 złotych opłaty i obciążył go poniesionymi wydatkami postępowania w wysokości 70 złotych.

Wobec braku wniesienia środka odwoławczego przez którąkolwiek ze stron, orzeczenie to uprawomocniło się w dniu 30 maja 2023 r.

Kasację od całości opisanego wyroku wywiódł na niekorzyść skazanego Prokurator Generalny, który powołując się na przepisy art. 523 § 1, 526 § 1 oraz art. 537 § 1 i 2 k.k. zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, tj. art. 343 § 6 i 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., poprzez niezasadne uwzględnienie wadliwego wniosku prokuratora i wydanie, bez przeprowadzenia rozprawy, wyroku skazującego J. N. za występki z art. 244 k.k., polegający na kierowaniu w dniu 1 lutego 2023 r. pojazdem mechanicznym wbrew obowiązującego oskarżonego sądowego zakazu kierowania wszelkimi pojazdami mechanicznymi, z jednoczesnym zaniechaniem orzeczenia wobec J. N. świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie co najmniej 5000 złotych, w następstwie czego doszło do rażącej i mającej istotny wpływ na treść wyroku obrazy prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 43a § 2 k.k., który w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2023 r. stanowi, że w razie skazania za przestępstwo

określone w art. 244 k.k. orzeczenie świadczenia pieniężnego ma charakter obligatoryjny”.

W konsekwencji opisanego zarzutu skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Radziejowie w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Opisany na wstępie wyrok zapadł w konsekwencji uwzględnienia wniosku Prokuratora Rejonowego w Radziejowie skierowanego do Sądu w trybie art. 335 § 2 k.p.k. Jak słusznie wskazano w uzasadnieniu kasacji, obowiązkiem sądu orzekającego w oparciu o przepisy art. 343 k.p.k. było dokonanie kontroli wniosku zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Oznacza to także zbadanie zgodności wnioskowanego rozstrzygnięcia z obowiązującym prawem materialnym. Stosownie do art. 343 § 7 k.p.k., w wypadku nieuwzględnienia wniosku wskazanego w art. 335 § 2 k.p.k., sprawa podlega rozpoznaniu na zasadach ogólnych. W wypadku stwierdzenia, że złożony wniosek nie odpowiada prawu, sąd winien skierować go do rozpoznania na rozprawie albo postąpić stosownie do art. 343 § 3 k.p.k., a więc uzależnić uwzględnienie wniosku prokuratora od dokonania w nim przez prokuratora wskazanej przez siebie zmiany, zaakceptowanej przez oskarżonego. W rozważanej sprawie nie przeprowadzono jednak wystarczającej kontroli zgodności wniosku z obowiązującym prawem materialnym.

Po zmianie dokonanej na mocy art. 7 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2022.1855), obowiązującej od dnia 1 stycznia 2023 r., przepis art. 43a § 2 k.k. stanowi, że „W razie skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 164 § 1, art. 165 § 1, art. 165a § 1 lub 2, art. 171 § 1, 2 lub 3, art. 174 § 1, art. 178a § 1, art. 178b, art. 179, art. 180, art. 200a § 1 lub 2, art. 200b, art. 202 § 4b lub 4c, art. 244, art. 255a § 1 lub 2, art. 258 § 1, art. 263 § 2 sąd orzeka świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 pkt 7 na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości co najmniej 5000 złotych do wysokości określonej w § 1”. Oznacza to, że w chwili popełnienia przez skazanego

przypisanego mu czynu oraz w dacie orzekania przez Sąd Rejonowy w Radziejowie, w wypadku przypisania sprawcy odpowiedzialności za czyn z art. 244 k.k., obligatoryjne było orzeczenie wobec niego świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w wysokości, co najmniej 5000 złotych. Nic w tej mierze nie zmienia fakt, że stosując wobec skazanego instytucję przewidzianą w art. 37a § 1 k.k. Sąd orzekł inny środek karny, tj. zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Z przepisu art. 37a § 1 k.k., w wersji obowiązującej w dacie orzekania przez Sąd Rejonowy wynikało, że jednym z warunków zastosowania zawartej w nim instytucji było równoczesne orzeczenie z karą zasadniczą środka karnego, środka kompensacyjnego lub przepadku. Orzeczenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych nie ma wpływu na treść obowiązku z art. 43a § 2 k.k., ponieważ żadna regulacja prawna, stosowana przez Sąd w tej sprawie, nie zwalniała od konieczności respektowania obowiązku wynikającego z art. 43a § 2 k.k.

W kasacji słusznie wskazano, że zaniechanie przeprowadzenia przez Sąd kontroli zgodności wniosku prokuratora z prawem doprowadziło do niezastosowania przepisu prawa materialnego, którego zastosowanie było obligatoryjne, co w konsekwencji stanowi rażące naruszenie tego prawa. W świetle powyższych uwag wpływ tego uchybienia na treść zaskarżonego wyroku jest oczywisty i istotny

W opisanym stanie rzeczy, uznając kasację Prokuratora za oczywiście zasadną w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k., należało na posiedzeniu uchylić zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazać do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Radziejowie. Zakres uchylenia – w całości – wiąże się z konsensualnym trybem postępowania w tej sprawie. Rozstrzygnięcie o świadczeniu pieniężnym nie było objęte wynikającym z porozumienia między oskarżonym a prokuratorem wnioskiem tego ostatniego. Mimo iż wadliwość orzeczenia ostatecznie dotyczy jedynie kwestii materialnoprawnej, to nie można jednak wykluczyć, że w ponownym postępowaniu oskarżony nie zgodziłby się na wymierzenie mu środka karnego z art. 43a § 2 k.k., co pociągnęłoby za sobą konieczność skierowania sprawy do rozpoznania na zasadach ogólnych.

W ponownym postępowaniu Sąd ten będzie zobowiązany do respektowania obowiązującego prawa materialnego i powyższych uwag.

Waldemar Płóciennik Marek Pietruszyński Andrzej Stępka

[PGW]

[ms]